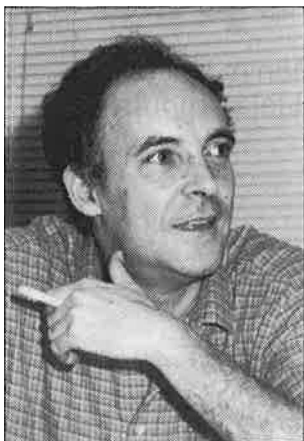

Arròs a banda

Ramon Barnús

**Pepe
Martínez**

Sfha mort Pepe Martínez, fundador, director i enterrador de la llegendaria editorial Ruedo Ibérico de París.

Vaig conèixer Pepe Martínez el 1978 a Barcelona. Hi presentava *El eco de los pasos*, de Joan Garcia Oliver, un llibre més que higiènic, del qual haurem de parlar ben aviat per espolsar-nos la pol·lució periodística que ens comença a ofegar en commemoració del mig segle de la revolució i la guerra de 1936-1939.

Pepe Martínez era de Requena, la Plana d'Utiel, i parlava un espanyol del que ja no en queda: clàssic. Fred, educat, desesperat, era un tímid considerable, un apassionat inextingible —que es digui que s'ha suïcidat en comptes de morir-se n'és mostra—; només de conèixer-lo feia venir ganes de copiar-li l'honradesa, la inflexibilitat i la cultura, tot alhora. Tracte difícil i caràcter adust, diuen.

Duia, detall que encara m'obsessiona, la corbata per fora del jersei.

Fill de pare paleta i anarquista, anarquista ell mateix fins el darrer moment, a la seva llegendaria editorial, la més seriosa de les antifranquistes, hi cabia tothom: Pepe Martínez era tan inflexible com intel·ligent i honest.

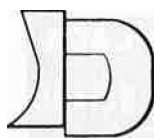
^Ambiciós, també? Segurament. Personalment només vanitós, d'una vanitat transparent i per tant innòcua. I no sé fins en quin punt conseqüència de la seva timidesa.

L'ambició, en canvi, el va perdre. Tenia ambició per a les seves idees. Una ambició il·limitada, poc política doncs. Aquesta ambició desmesurada, aquesta falta de mesura, és a dir, de política, eren tan extremes que van dur a la mort la seva editorial, i probablement també a ell: el cor no ho va poder resistir. Allò que ni el seu cor ni la seva editorial no van poder resistir, allò que no ha pogut resistir Pepe Martínez, ha estat tot el que ha passat i passa una vegada acabada la dictadura.

El desacord entre allò que Pepe Martínez ambicionava per a després de la dictadura i allò que en realitat ha succeït a la dictadura ha estat pràcticament total. El silenci sobre la seva persona, la seva obra, i ara la seva mort, és conseqüència lògica de com ens han anat i ens van les coses a tots els qui som successors a títol de nores de la mateixa dictadura.

La seva persona només ha d'afectar, i per sempre, els qui el van conèixer. La seva ambició, afectada per la impolítica, ha estat inutilitzada per la realitat més ran de terra i, si és el cas, sobreviu en l'etèria realitat dels ideals.

Pepe Martínez i el seu Ruedo Ibérico van ser la principal influència sobre l'antifranquisme, durant els darrers quinze anys d'aquest. Per això ara no se'n parlarà. Per això demà serà la font principal per saber què va passar i què no passa, i per què, en el tercer terç del segle XX.

INFORDATA, S. A.

CAIXES REGISTRADORES
AMB IVA

ORDINADORS (ICL-APPLE-CANON)
FOTOCOPIADORES (AGFA-DEVELOP)
MÀQUINES D'ESCRIBRE I CALCULAR

**G. V. Germanies, 47 - Tel. 341 27 11
46006-VALÈNCIA**

Çranm.

CORTINATGES • ROBA DE LA LLAR

PADILLA, 8

46003-VALENCIA

TEL. 352 94 33